

Izhaja 1. in 15. dne
vsakega meseca.
Rokopisi ne vračajo se.

Časopis zabavi i poduku.

Stoji na leto:
redom po 5 forintov,
izjemom po 3 forinte.

Štev. 24.

V Mariboru 15. decembra 1875.

Tečaj IV.

Pregled. Poezije: Moje pesniške Vile. Veselo prerojenje. — Emilija. — Francozi in Francozinje. — Labud. — Pismo mlademu prijatelju. — Drobnosti. — Vabilo k naročbi. — Listnica. —

Moje pesniške Vile.

Vatroslav.

II.

Vekoslava.

Bláženo dōbo mladēniških lēt
V sēbe uglōbljen sem bil presanjāril;
Neprijemljiv in bezčuten za svēt
V ječi zadūhlih zidin samotāril;
Ondi potratil najlēpši svoj čas
Proučevāje umetna pravila,
Stalno zamāknem v slikārska tvorila
Mlādi prerāno zmračil si obraz.

Ko po naključbi sem v hišo dospēl,
Kjer se rodil nam je Vrazov bil Stanko:
Ondi za mično njegōvo bratrānko
Meni očāran se duh je razvnel:
V drušćini nje dobrovōljnej zvedrila
Moja se mračno-otōžna je čud,
Nje veselōst mi popōlnem zlećila
Srca otrpnost in duha mrtvūd.

Vslēd občevānja s to dēklico krasno
Mračno obliće postane mi jasno,
Vnoviĉ se moja razcvēte mladōst.
Deve živāhne obistno igrānje,
Ust ljubeznivih nje sladko smehljānje
Jāda odvzelo je meni grenkōst:
Sreĉen v nje blagem obliĉju sem bival,
Blāženstvo nōve ljubezni uĉival.

Prōstega zemskih ĉutēĉ se nadlōg,
Vedrih ĉutil in obkriljenih nōg
Ž njo sem bezskrbno okrōg rfolēval;

Gorke ljubezni razplāmljeno strast,
Mehko razkōšje, zveličanja slast
Njej v milotinkah zavzet razodēval:
Bujne telēsnosti dēvine ĉar —
Pēsniĉ ljubēzenskih vnel mi je žar.

III.

Josipina.

Ko Vekoslava v mrežo mene vjame
In strast ljubēzni v srcu mojem vname:
Bezskrbno vžitku rādosti se vdām. —
Ljubēzni sreĉa pa sreĉ mi spāĉi,
Poĉūtna slast vedrōst razuma zmraĉi
In duh postane moj plen svetnih klam:
Naslādnosti neĉisto poželēnje
Uzvišeno mi zaduši hlepēnje.

Od sladke prilizljivosti prevaran,
Od nje mamljive miĉnosti oĉāran
Ob vnožju svoje mile koprnim;
Zamāknem v njeno lice se oziram,
In zlate strune svojih citer vbiram,
Ko, glej! ves iznenādjen ostrmim:
Z oĉmi nje sestre moj pogled se vjame
In mi za njō ljubēzni plam se vname.

Z božānsko silo mi sreĉ prošne
Nebeski ĉar deviške nje miline.
Vilinskih nje dovršenost oblik
Popāĉeni okūs mi spet oblāži;
Razvād pohōtnih divji roj vtolāži
Lepōte klāsiĉne mi njeni mik:
Ta vzgled telesne dušne harmonije
Idēĉ pesniških v dušo meni vlije.

Ta déva belolična, vitkostasna,
 Uzórno lepa, blagodušna, krasna,
 Življenja pravo smér mi podeli;
 Nje milo petje, vzvišeno mišljénje
 Po delovanju gorko hrepenénje
 V osrčju mojem zópet mi vzbudi:
 In déva ta — pravzór mi vseh uzórov —
 Vir nevsahljiv je mojih umotvórov.

Veselo prerojenje.

P. D.

Jaz sém prerojéna,
 Novó oživljéna,
 Da skoro se sama užé ne poznám.
 Srcé ne vzdihuje,
 Obúp ga ne kljuje;
 Življénje pokojno, veselo imám.

Nij blédo več lice,
 In bridke solzice
 Ne delajo več po obrazu stezé;
 Spet zdi se mi jasen
 Obráz moj in krasen,
 Ko sólze ljubézni na njem se blesté.

Zdaj ljubim življenje,
 In mre mi hlepénje
 Po smrti, ki več je srcé ne želi;
 Le dolgo živeti
 Sem jela želeti,
 Število množila da srečnih bi dni.

Emilija.

Izvirno spisal Oroslav Vranič.

(Konec.)

Vsaka solza, ki kane iz njenega očesa na materino gomilo, pogrezne se globoko v zemljo — do matere in peče njeno telo, da jej duša tožno plače. Molčé je poslušala Emilija moje opomine in v tem trenutku spomnil sem se pripovedi stare moje matere, ki mi je še kot pastirju, opiraje se na drenovo svojo kljuko, zajutrek prinašala na pašnik, pripovedovala, kakovo pripoved, jaz pa jo pazljivo poslušal, tako, da še sedaj nekatere vem. Eno teh sem pripovedoval tudi Emiliji, ki me je pazno poslušala. Pravil sem jej: „Bile so še vile na zemlji, dobre lepe žene, ki so zelo ljubile vse pridne otroke, posebno pa sirote. Zgodilo se pa je, da je bila bolna mati, ki je imela tri deklice, trojčke, pa tako si podobne, da jih nij mogel nikdo razločevati, celo mati ne; samó po imenu vedela jih ločevati. Imena pa so jim bila: Zarika, Róžica in Zvezdica. Deklice bile so prav pridne, rade ubogale mater in ona jih je zato prav rada imela. Napravila jim je prav lepa krilca, za delavnik vsakej drugače barvano, a za praznik vsem enaka. Deklice bile so tega zelo vesele in mater še rajše imele. Pa približala se je smrt z ostro koso; mati je poklicala Zariko, Róžico in Zvezdico, ukazala Róžici, naj jej prinese glavnik in pričela jim česati zlate lasé in spletati je v kite, oblekla je v pražnja krilca in jim dejala tako: „Ljubčeki moji, poljubite zdaj zadnjikrat svojo mater, predno me pokosi grozna smrt z ostro koso; ne bode vas mama več umivala, ne česala, ne oblačila lepih kril, ne dajala vam kruheka, ne pri-

povedovala vam lepih pravljic in tudi ne pevala več z vami. Tako je dejala mati, deklice pa so milo zaplakale in trdno držale materine roke; Zarika levo, Róžica in Zvezdica pa obe desno. „Ne jokajte se, mile hčerkice, dejala je zopet mati, ne bode tako zapuščene, kakor menite; prišla bode lepa, dobra žena Vila; ona bode vam druga mati, lepo jo ubogajte in ona bode rada skrbela za vas, kakor jaz, učila vas peti, presti in lepo se obnašati; samó ubogajte jo.“ Tako je govorila mati, poljubila vsako na rdeče ustne in v belo čelo, ter jim zrla takó ljubo v lepa višnjeva očesca, tako dolgo, da je prišel smrtni angelj, z njim vred pa Vila, visoka lepa žena v belem krilu in z razpuščenimi zlatimi lasi. Ljubó se je deklicam nasmejala, zatisnila materi oči in izročila dušo smrtnemu angelju, potem pa tešila deklice in dejala: „Vaše solze tako hudo pekó materino srce, kakor žrjavica; kedar ve plačete, plače tudi mati; kedar se ve smejite, smeji se tudi mati. Torej ne kalite jej miru, ako jo imate rade“, in deklice so poslušale Vilo in ponehale žalovati, Vila jih je poljubila zato, jim postlala posteljice, lepo jim zapela in pospavale so. Drugo jutro so vstale, pa matere vže nij bilo nikjer; le Vilo so videle, katero so imele pa sedaj ravno tako rade, kakor prej mater. Vila jih je sedaj oblačila, spletala jim tako lepo, kakor mati, lasce, in učila jih takove pesmi peti, kakoršnih prej še slišale niso. Toda deklice so se vendar včasih spominjale matere in pričele plakati, Vila jih je pa tolažila, pa, ker se je to le prevečkrat zgodilo, prišla je Vila Róžico in Zvezdico vsako z eno roko, Zariki pa dejala, naj se prime njene obleke in dvignila se je z njimi pod sinje nebo. Priletele so daleč tja za visoke gore, tja v sveta nebesa, kjer je bila mati. Tu jih je mati podučila, da ne smejo žalovati po njej, ker njej se zelo dobro godi; le kedar one plačejo, takrat je žalostna tudi ona. Deklice so jej obljubile, da bodo vedno vesele, zato jih je peljala Vila mej angelčke, da so se z njimi igrale. Ko so bile pa vže utrujene in so pri materi pospale, vzela jih je zopet Vila in zanesla nazaj na zemljo, kjer niso več žalovale po materi. Ker so bile vedno pridne, postale so tudi one Vile in nij jim bilo treba nikdar umreti. Stanujejo v zvezdah, skrbno gledajo na zemljo in varujejo sirote.

Tako mi je pravila stara sivolasa mati in dostavljala, da ne smem za njo žalovati, kedar umre.

Emiliji nij trebalo razlagati te pravljice; sama je našla nje jedro. Pravila mi je potem, kako neizmerno ima mater rada, obljubila pa, da ne bode več s togovanjem kalila materi miru. Revica mi je verjela, kar sem jej pravil. Bila je vže noč, ko sva prišla domu.

Od sedaj bila sva najboljša prijateljca, vse mi je zaupala, vse povedala o materi, kar je vedela. Na sprehod hodila sva skupaj, z drugimi nij hotela hoditi. Nje oča smejal se jej je in jo včasih podražil, toda ona nij se zmenila zato. Zima je nastala, sprehode morala sva opustiti, da nama pa nij bilo dolg čas, storila sva si drugo zabavo. Imel je g. R. lep in dober glasovir, jaz znam nekoliko igrati in Emilija znala je dobro peti. Tako sva si kratila čas. Emilija pa je pri vsem tem dobro napredovala v petju, tako da se je nje oče, ki je bil večkrat pri najinih vajah navzoč, čudil. Potekala je zima, Emilija je postajala nekoliko bledejša, toda to sva pripisovala z očetom zimi in premanjkanju sprehodov in se tešila s pomladijo.

Prišla je pomlad, zemlja je ozelenela in delala sva z Emilijo na vrtu. Prve cvetice, ki so priklile iz zemlje, splela je Emilija v venec, kojega sva podarila materinej gomili. Pričela sva zopet sprehode na pokopališče; to je bilo Emiliji najljubše mesto. Tu je sanjala o preteklih in bodočih časih, tu se je menila nekaj z menoj, potem pa z materjo in zopet s kamenitim krilateem. Kakor pa je čas potekal, tako je pešala in venela Emilija. Postajala je vedno bledejša in prav težko je hodila. Dostokratov sem jo nagovarjal, da naj ostaneva raji doma, toda nij je bilo pregovoriti: tajila je raje, da nij bolna, vidno pa je prihajala vedno slabeja.

Bilo je nek četrtek jutro, ko pridem k njej; vstala bila je vže, komaj je stala ubožica, napravila se je in prosila, da greva.

„Emilija, ti ne moreš hoditi, tako si slaba, ostaniva raji doma!“

„Pustite, naj grem, vsaj morda ne bodem hodila dolgo, kmalu grem k materi“, dè in me resno pogleda s svojimi temnimi očmi.

„Gospod, spominajte se mojih besed!“ oglasi se oča in si obriše solzo z očesa, dalje nij mogel govoriti, odšel je v drugo sobo. Emilija pa se ljubo nasmehne in me prime za roko v znamenje, da greva. Šla sva počasi na ljubo solnce, ki je gorko obsijalo zemljo in mojo bolnico. Skušal sem jo razveseliti, pravil jej vesele reči, toda otožnosti, ki se je težko ulegla na njeno dušo, nij bilo mogoče popolno jej otresti, včasih se jej je vsled moje govornice zazibal smeh na bledih ustnah, toda to je bil le polusmeh, ki je naglo izginit, kakor pena na vodi. Meni je bilo hudo, sedaj sem čutil, kako mi je ljuba Emilija.

„Kamo greva, Emilija?“ vprašam jo na razpotiju.

„K materi“, odgovori mi s slabim glasom.

„Ali nij nekoliko predaleč?“

„Pustite me, k njej moram iti, vabila me je v sanjah tako prijazno, tako ljubo, da jo moram obiskati“, dè, me prime za roko in šla sva.

Na pokopališču bila je vesela, še nikdar prej ne tako, le hoditi in tekati nij mogla več tako kot prej. Pri meni je sedela, naslanjala se na-me, govorila tudi o materi, pa prav veselo. Svet zdel se jej je tako lep, sodivši ga s svojo čisto dušo. Solnce jej je danes tako toplo in jasno sijalo, kakor še nikedar prej ne in sploh vsa narava zdela se jej je kakor nova. To lepoto ima narava, da se tako lepa in krasna dozdeva čistej duši, vendar se pri vsej tej krasoti ne želi več dolgo uživati je, dobro čuteč, da ima drugi dom.

Sedela sva še nekaj časa, potem pa se je poslovila Emilija od matere. „Tebe, mila mati kmalu vidim“, dejala je smehljaje, „a tebe morda ne več“, rekla je krilatecu, ga gorko poljubila na lice in prišla k meni nazaj in usedla se. V tem trenutku zmogla jo je tuga; naslonila se je zopet na-me, si zakrila blede lice z velimi rokami in milo zaplakala. Tudi jaz sem moral nehoté; polastila se me je misel: Tako joče nekateri bolnik, predno mu zatisne smrtni angelj oči. Vtolaživši se šla sva počasi domov. Emilija nij šla več na pokopališče, slabost jo je vedno vedno bolj premagovala in obležala je. Zdravnik nam nij dajal več upanja.

Bil sem sedaj vsaki dan pri njej, kolikor časa sem mogel. Oče njen bil je silno žalosten; kedar jo je videl, solzilo se mu je oko. Akoravno je bila bolna, hotela je ven-

dar to delati, kar poprej. Neki dan zaprosila me je, da jej kaj zaigram, ona pa bode pela. Jaz pričem in ona tudi, toda nje glasek je bil slab in ôtel, tako da je sama ponebala obžalovaje, da jo moči zapuščajo. Kedar je bil lep dan, razvedrila se je tudi njej nekoliko duša; kedar pa je bilo oblačno, bila je silno otožna. Jasno večerno nebo veselilo jo je zelo; zrla je tudi rada v zvezde, njen duh pa je sanjal in se na svojih krilih dvigoval tja daleč v bodočnost, v neznane nadzemske prostore, ktere si polni domišljija z vsemi lepotami.

Trpela pa je Emilija silno; vidno je venola, toda nikedar nij tožila. Včasih je vstala, se lepo oblekla in sedela pri oknu, da jo je grelo solnce, včasih je tudi kaj pisala ali brala, toda le redko.

Prišel sem enkrat k njej, ko je zaspala v svojem stolu pri mizi, kjer je navadno pisala, pisala v svoj dnevnik, ktere pa še jaz nisem bil prej nikedar videl. Lahno ga vžamem in berem:

Mila mati, srce mi je prepolno ljubezni do tebe, prsi moje so preozke, da bi obsegale želje po tebi; dopusti tedaj, da vsaj slab odsiv svojih čutil izročim dnevniku in si tako olajšam srce. Ko bi ti sama bila pri mene, ne bi bilo tega treba; v tvojem naročju in na tvojih prsih pripovedala bi ti, kaj čutim, kaj me veseli, kaj žalosti, ti pa bi me umela popolno, nadarila bi me gotovo s poljubom, za gorko mojo ljubezen do tebe, jaz bi pa uživala potem največjo srečo, ki jo more uživati dete na svetu. Čutila bi tvojih usten sladke poljub, čutila božanje tvoje desnice po mojih licih, ki so, kakor mi oča pravi, tvojim tako zelo podobne. Toda vsega tega nij; kaj sem zagrešila, ljuba mati, da si me tako hitro zapustila? Kaj sve zagrešile obe proti osodi, da je mene in tebe tako hudo kaznila? Moje srce vselej plače, kedar mislim na to.

Mojo prijateljico, kedar kaj dobrega stori, poljubi zato mati. Kako milo se to meni stori vselej, kedar to vidim. Mene ne poljubi nikdo, mati moja je v zemlji; moj učitelj mi je dejal, da počiva od zemskega trpljenja. O mati, za eden sam poljub tvoj dala bi vse veselje sveta in vso njega lepoto. Tvojo podobo imam, poljubljam jo vsako jutro, kedar se vzbudim in kedar se podajam spat, toda podoba je mrtva, ne odvrne mi ljubkanja in ustne njene so mrzle; kedar jo kaj vprašam, ne odgovori mi, kedar se jaz vesela, ne nasmejš se: ako ti še kaj tako lepega pripovedujem in te še tako ljubo božam, nema, hladna si.

Moj učitelj mi je enkrat pravil, da tvoj duh plava nad menoj in živi z menoj. To je res. Čutim tvoje obližje in upliv tvoje navzočnosti, ljuba mati! Vsaj se moj duh pogovarja s teboj; kedar sem žalostna, mislim na te in nekako čudno potolažena se vrača moja od tebe.

Tvojo gomilo večkrat obiskujem z svojim učiteljem. O, ko bi ti vedela, mati, kako dober človek je to; za teboj imam ga najraje, po vsaj ga tvoj duh vidi na pokopališču z menoj. On mi pomaga zalšati tvojo gomilo. Kameniti angelček se pa vedno joče po tebi; to mi nij prav, naj bi se včasih smehljaj, potem pa zopet jokaj, kakor jaz. Pozvedi ljuba mati, ti ki si mej angelji, kateri je tu upodobljen, poljubi ga pravega in povedi mu, da ga jaz pozdravljam.

Danes je tvoj god in moj. Mati, ne morem dopolniti svoje dolžnosti, ne morem ti vošiti zemske sreče, odtegnil si

se jej. Jaz plačem tu, mati, mesto, da bi bila vesela. Vže ponehavam, ne jočem se več, učitelj mi je pravil, da se jočeš tudi ti, kedar jaz. Odpusti mati, da sem ti kalila mir. Mati, mesto vošila prosi te tvoja Emilija, da jo vzameš kmalu k sebi. —

Oča mi je povedal, da sem se smejala tebi na mrtvaškem odru. Dete bila sem že v očetovem naročju. Ah, nisem znala še za gorje, ki nam kali veselje in vzbuja burne valove nemira v srcu.

Danes bila sem daleč iz mesta. V mraku sva z učiteljem še bila tam. Videla in slišala sva pastirce, ki so živino domov gnali in peli — — kako dobro se je prilegal njihov glas mojemu srcu. Peli so neko otožno pesem, zapopadek bil je slovo od matere sina vojaka. Ganila me je ta pesem, za to ker vidim, da vse ljubi svojo mater in se težko loči od nje.

Mati, nekako slaba sem postala, ne morem te več tolikrat obiskati. Je li morda to tvoje vabilo na moje prošnje? Ako je, mati le hitro, le naglo mila mati, odveži mi dušo od telesa in vzemi jo k sebi. Hudo trpim, a ne tožim nič, zato ker vem, da je to tvoja naredba in tvoja volja. Morda pridem še preje k tebi kakor misliš. Ne bo dolgo tega, ko pridem enkrat na rano jutro te buditi iz nebeškega spanja. Ti se bodeš čudila, ko te poljubi tvoja Emilija, a jaz se bodem radovala.

Sanjala sem nocoj vso noč o tebi. Zdelo se mi je, da si me prišla ti iskat. Vesela si bila, me tako rada imela in me vabila za seboj.

Čas je prišel, draga mati, da te kmalu vidim. Čutim, da ne bodem več ozdravela, moje telo je vže silno slabo in in prav težko sopem. Vzela me bodeš k sebi; kaj bode pa z očetom, ki mene in tebe tako ljubi? Prosi te tvoja Emilija, ljuba mati, da vzameš tudi očeta kmalu k sebi. Za me nij več ta svet. Lepo se mi zdi sicer tu, a kjer nisi ti, mati, tam ni meni nij biti. Sedaj me srce goni tako močno k tebi, kakor še nikedar ne poprej, in zelo hrepenim tebe videti. A kmalu bi bila pozabila, kaj bode z učiteljem, ktereга imam, tako rada. Najrajše videla bi, da bi šel z menoj in bi prišla skupaj k tebi — — toda njemu je odločeno še življenje. Hudo mi je, da ga zapustim, pa vsaj tudi on enkrat pride tja za menoj. O kako težko sopem. Čutim, da sem zadujkrat pisala. Danes je sobota, morda te vže jutre, mila mati, pozdravim v nebesih. — — — —

Tako je bilo pisano v dnevniku, tu je Emilija bila prenehala in zaspala; najbrž je pričela sanjati o nebesih in o materi in v teh sanjah zaspala. Blaga duša, sanjaj! mislil sem si, v duhu pa prosil njeno umrlo mater, naj vzame svojo tako težko živečo Emilijo k sebi.

Prebudila se je, lahko sem položil dnevnik na mizo nazaj. Tožila je, da težko sope in prosila v posteljo; dnevnik pa je položila na zglavje. Zdravnik je prišel, pogledal jo in dejal meni in očetu zvunaj: „Danes pričakujte nje smrti!“ in je odšel. Jaz in oče vrneva se silno žalostna. Bila sva pri Emiliji celo noč. Zaspala je bila le nekoliko; oče je vže dejal, da ne bode umrla. Vže se le zaznal dan na vzhodu in vstajala je rožnata zora. Emilija se prebudi, jaz jo vprašam, ali smem poklicati očeta, in dejala je tiho: „Da!“ Na to jaz pozvonim. Emilija stegne vele roke proti meni, ovije mi je krog vratu in me poljubi, v prvič, in reče:

„To naj bo tvoj dar in ta le dnevnik“. To dé s slabim glasom in se prijazno nasmehne. Mej tem pride oče v sobo. Emilija poljubi tudi očeta. Videč, da težko sope, dvignem jej glavo, jutranja zarja žarila jej je s svojim svitom lice in nam kazala angelja v zemski podobi, ki bode kmalu zaspal. Emilija obrne glavo malo v stran: „Mati, tu sem“, se sladko nasmeji in stegne roke in nij več sopla. Šla je pozdravit v nebesa mater in jo buditi iz nebeškega spanja, kakor je dejala v dnevniku. Oča je bil žalosten, da mu je hotelo sree počiti, meni pa je bilo enako hudo. Položili smo jo na oder, oblekli jo v belo oleko. Krog usten zibal se jej je smeh, ki je glasno pričal, da čistej duši cvete sedaj onkraj groba v materinem naročju roža rajske sreče. Pokopali smo jo poleg matere, poleg nje, brez katere nij mogla živeti.

Njen oče je kmalu zapustil Ljubljano; dejal mi je, da tu ne more živeti, kjer je toliko izgubil. Dopisovala sva si nekaj časa; v zadnjem listu mi je pravil, da je same žalosti zbolel, nikjer se ne more razvedriti in utolažiti. Od takrat nij mi pisal več. Najbrž je tudi vže umrl. Tudi mene bila je ta izguba hudo zadela, zelo dolgo sem bil žalosten in potr, da se nisem mogel utolažiti. Veseli me še sedaj spomin na one čase in kedar le morem, grem obiskat mojo ljubljenko na pokopališče, ktero me spomina toliko tužnočarnih prizorov. Bodi jej lahka zemljica! dostavil je prijatelj. Uže sva bila blizo doma; omolknila sva oba in na skrivnem se je utrnila prijatelju solza iz očesa. Poklical me je na svoj dom in mi pokazal Emilijin dnevnik. Tega je shranjeval kot najdraži zaklad; sej je bil dar in spomin njegove Emilije! —

Francozi in Francozinje.

V. H.

(Konec.)

Francozinja istotako zvesto ljubi svojega moža, kakor ktera bodi Nemka ali Anglezinja in ta se jako vara, ki méni, da je na Francoskem družbinsko življenje bojé pusto. Res je ono v Parizu v nekotih razredih ljudstva nekoliko spačeno, a po teh pariških razredih se nikakor ne sme francosko družbinsko življenje v obče soditi.

Kakor se Francozi od Nemcev in Angležev razlikujejo, tako je naravno i francoska družina različna od angléžke in nemške, a ne da bi zbog tega manj spoštovanja vredna bila nego poslednji dve. Francoz je ničemuren in rad čuje hvalo, med tem ko je Anglež ponosen in ne trpi, da bi ga kdo karal. —

Razve tega je na Francoskem celo v aristokratovskih krogih razmerje med gospodarji in posli jako ugodno. Gospoda ravná se svojimi služabniki prav prijazno, a ne takó da bi ona pri tem nekako milostljivo ponižanje do njih kazala. In družina je svojej gospodi s pravo ljubeznijo in z iskrenim spoštovanjem udana. In kakor je gospoda proti vsakemu prijazna in postrežljiva, tako so tudi posli proti visokim in nizkim, bogatim in revnim enako prijazni in uslužni.

Nekaj drugačno je življenje v bogatih mestjanskih hišah. Ondi ne vladajo spomini na preteklost in na romantične tradicije. V teh hišah prevladuje voltairianizem. Vera uživa ondi baš toliko spoštovanja, kolikor jej po pravilih

dostojanstva pristaje, med tem, ko se v aristokratskih krogih iskrena pobožnost nahaja. Mož oče spremlja svojo soprogo, svojo hčer do cerkvenega praga, tam pa se drugam obrne. On obiskuje notranjost cerkve samo pri krstnih, ženitvanjskih in pogrebnih svečanostih; seveda, če je uradniški dostojanstvenik, tedaj tudi pri uradnih prilikah, da nižemu ljudstvu dober vzgled daje. Družinsko življenje je v mestjanskem prebivalstvu jako spoštljivo; da prosto občujejo med seboj stariši in otroci, to spoštovanju teh do onih nikakor ne škoduje. Za odrasle sinove prikrbi oče navadno dobrih uradniških služeb, kar se pa hčera tiče, iščejo se jim večidel enakorodni ženini, ako nij upanja, da bi v više kroge vstopiti mogle. Dokler pak se hčere ne omože, živijo vedno pri svojih starih, posebno v družbi svojih mater. Francosko dekletje ne izhaja nikdar samo; bez spremstva svojih starišev ali bratov in drugih sorodnikov nij ga videti na ulici.

Jako spoštljivo, da-si tudi silno prozaično je družinsko življenje francoskega malomeščana, kramarja, kupca. Ondi se neprestano dela in strogo štedi.

Da-si se vsi članovi družine dela vdeležujejo in k množeni premoženja dopomagajo, vendar gospodinja daje prvi vzgled delavnosti in modre uprave. Ona ne počiva ne v petek ne v svetek in obisk gledališča ali kakov izlet v okolico Pariza v kakošen praznik, to je uže znamenita prigodba v rodbini. In koliko je žensk, ki še svoje ulice nikdar niso zapustile! —

Tudi pri delavcih, pri onej vrsti ljudij, ki iz rok v usta živé, nahajamo gospodinjstvo v neprestani gibčnosti in v najhujšem pomanjkanju, samó da svoje otroke dostojno obleče. Kdor hoče sliko družinskega življenja delavskega videti, naj opazuje množico, ki o lepem poletnem času po nedeljah iz mesta v mično okolico hiti, in se tik trdnjavic na zelenih tratah raduje in zabavlja.

Francoz ne ljubi samo svojih otrok, nego otroke sploh. Kdor z otroci osorno ravna, ta se brž drugim zameri. Gospodar ostaja zvečer doma pri svojih ali pak hodi z njimi vred na sprehode in zabave.

Kakor Francozu nij prirojeno svetohlinjenje, isto tako tudi Francozinje niso trejtanke. S francozinjo se svobodno o vsem, tudi o prav rahljih rečéh prav lahko govori, samo da mora to duhovito in dostojno biti. Francozinja, jako blagohotna od narave, ne boji se nobenega predsodka o svojem spolu, kadar velja kakovšen čin milosrčnosti izvršiti. — Jako nežen čut dostojnosti vlada celó v najnižih vrstah francoskega ženstva; tega se more osvedočiti vsakoternik, ki ne pride od bedastih predsodkov zaslepen na Francozko. Sploh moramo izpovedati, da Francozi in Francozinje niso takó popačeni in bedasti, kakor je pristranska zloba ali slavopijanstvo njihovih protivnikov po svetu razglašala. *)

—

*) Enakih ugodnih sodeb o Francozih nahajamo v najnovejšem času vedno več. Pa sej bi res čudo bilo, da bi oni narod, ki je pred 80 leti uprav novo dobo zaspalej Evropi prižgal, in ki je sedaj prvi v obrtniji in denarstvu, takov bil, kakoršnega slepa strast — zavidnikov slika! Francoski narod je dostojen ostal svoje velike preteklosti.

Ured.

Labud.

Obraz iz narave; spisal A. Koder.

Es singt der schwan am weiber
Und rudert auf und ab,
Und immer leiser singend
Taucht er in's flutengrab.
Heine.

Tako malo poznan, tako malo opazovan in redko opovan, si ti samotni, večno nemi labud, vendar eden izmed najlepših krilatih prebivalcev, kar jih polni to širno zemljo.

Le poglej ga tihega veslarja v zgodnjem jutru, ali kadar hočeš med dnem tamkaj sredi zelenega, smejočega jezera! Kako blišči njegovo, kot sneg belo, nežno perje v solčnih žarkih, kako modro, kako ponosno nosi on svojo zamišljeno glavo, kako gospodski plemenito se mu kroži tenki vrat, kako se vozi polagoma, enomerno med penečimi valovi, kakor bi ga vodila neka nevidna moč, kakor bi ga nesla tiha sapica s svojimi pihljaji dalje in dalje. In kako zamišljen je njegov pogled, kako jasne njegove oči! Mirno in pogumno zre vedno pred se po vodeni planjavi, kakor svest si svoje moči, svojega gospodstva v tem vodenem kraljestvu. Ne ozira se niti na levo niti na desno, ne prašajoč za zeleno goro, ne za visoke planine, ne za to ravno polje, za cvetoče senožeti; njegov dom je jezerska planota. Le va-njo upira včasih svoj bistri pogled, kakor bi hotel premeriti njeno globino. V njo potaplje svojo belo glavo, kakor bi hotel iskati v valovčih svoje prave radosti, svoje družice, svoje skrivne ljubezni.

Po jezeru mirno se voziš, labud!
Lepó se, mehko se vrat ti kroži;
Ko dih ti v večerni razpenja perut,
Podoben si beli povodnji roži.

Da! kaj si moremo misliti lepšega kot sredi valov, sredi zelenega jezera, belega labuda, ki jadra mirno in tiho dalje in kadar se z njegovim nežnim perjem, enakim vrtnim lilijam, igra lahni gorski vetrček. Kar je zelena, vitka smreka tihemu gozdu, kar samotni mecesen gorski pečini, večni sneg v oblake segajočej gori, lipa dišečemu gaju, vaški beli zvonik tihemu selu, to je beli labud jezeru, to je isto nepopisljivo bitje, ki daje mrtvi naradi večno življenje, ista vzvišena poetična podoba, ki nam boža tako prijetno nevedoma srce, ki nas vabi iz tesnega zidovja na plan, v najvišje svete nepopačene narave.

Vže ta priprosta obleka labudova, to enakobarvno belo perje ima nekaj tako mikavnega za nas. Kakor nam se bolje dopada ona deklica, ki se priprosto, ponižno oblači od našopirjene gizdavke, kakor pepelnata samotna kukavica bolje od pisane, predrzne srake, tako je labud izmed vseh povodnjih ptic najbolj priljubljen, — skoro sami ne vemo zakaj, ako ga ne primerjamo natanje drugim krilatim rodovom.

Beli labud nam je podoba pravega značaja, pravega moža! On vesla neprenehoma v samotnem jezeru, ne meneč se za svojo okrožje, ne prašajoč po kriku in životarjenju sosednjega rodu, on čepi ondi vedno vtopljen v svoje misli, kakor pravi rodoljub, ki dela skrivaj in v samotni za svoj rod, ki ne išče česti in slave, kateremu je izpolnovanje dolžnostij samo pravo plačilo za obilne trude.

Tiho samotno jezero je pravo domovje belega, večno nemega labuda. Ondi ga najdemo zgodnjega jutru, ko rudi stoprv rudeča zarija na najvišjih glavah gorskih velikanov, ko počiva še mirni dol v sladkem spanju, ko odmeva prvi

don zagorskih, vbranih zvonov v zeleno dolino. In to je isti čas, ko je labud najveselejši, najmirnejši, ko jadra nekako pogumno, navdušeno sim ter tja, kakor da bi se veselil samega sebe, novega življenja, novovzbujene narave. Tedaj on čreblja in šepeta, dviguje tenki vrat in pahlja s perutmi kakor bi hotel govoriti, kakor bi hotel zapeti sladko pesem, pokazati, da ima tudi on čut in srce za krasoto in lepoto.

A vbogi labud, ti večno si nem,
Jaz v pesmi iščem si tolažila,
Ko ona začuje to pesem, vem,
Solza se ji bo v očesu vtrnila.

V resnici, labudovi glasovi so podobni govorjenju otroka v naročju, ko mu je še zavezan jezik, a ki hoče vendar vže povedati vse, pokazati, da je tudi on vže človek, da tudi njegova beseda, akoravno nerazumna, velja.

Da! to labudovo petje, to šumenje je brez pomena, a dobri opazovalec, on, ki ume vse te glasove, to bujenje, to šepetanje v novi naravi, ta ve, da so to glasovi ljubezni, onega sladkega čutila, ki navdaja širni svet, ki polni tudi nemo labudovo srce, in da je to edina neusahljiva njegova pesem:

Sluhu nerazumna
Srcu razumljiva.

In ko zre in pripeka poldansko solnce raz visocega neba, ko vse pojemlje vročine, ko nobena sapica ne pihlja, nobeden valček se ne gane na širjavi, ko se skriva drugi ptičji rod v tiho goščo senčnega gaja, tedaj stoprv veslaš ti beli labud v jezersko plan. Tedaj si stoprv podoben beli povodnji roži, ko sloniš nepremakljivo ondi v sredini, se ozreš ene krati v zeleno goro, v tiho dolino, v visoko zlato solnce nad seboj, kakor bi hotel reči: glejte kako lep je svet, kako krasno je stvarjenje krog in krog! Črez nekoliko časa tleskneš s svojimi belimi peruti, se dvigneš, kakor bi hotel zleteti kvišku pod sinje nebo in dalje dalje proti jugu, kjer ti prebiva morda nezvesta družica, — a zopet potopiš se v globino jezera, hoteč zatreti vzbujena čutila nemogoče, samo goljufive misli.

Kaj pa zvečer, ko zahaja zlato solnce, ko polega skrivnostni mrak dolino in jezero, ko se glasi zadnja kosova pesem sim od gozdne tišine?

Tedaj vesla tudi beli labud proti bregu, proti leseni, ribarski koči, kakor bi se mu stožilo po svojem domovanju ob zelenem bregu, v bližini prijaznega mu človeka. In zopet se mu kroži ponosno tenki vrat, zopet šepete nerazumljive glasove sam s seboj, zopet trepeče s perutmi in pušča penasto vodeno pot, kakor z rožami obsejano za seboj. Tedaj požari blede mesec izza oblakov v globino jezera, tedaj se prižge na milijone in milijone zvezdic na nebu in se ozira dol v jezersko globino, tedaj odene nekaj skrivnostnega to širno zemljo, tedaj si podoben, beli labud, ne povodnji roži, ne samskemu veslarju, tedaj si enak blagi podobi, milemu spominu, duhu davno izginolega prijatelja, drage osebe, ki vesla iz neznane dežele k nam na površje, podobi iz davnih davnih časov, naši milejši minolosti.

In ko pade temna noč na zemljo, ko se zaziblje širna narava v sladko spanje, tedaj se stisne tudi beli labud v ločje ob bregu, skriva glavo pod peruti in čepi ondi enak belemu mejniku med tiho dolino in vodeno širjavo, prijaznim vaškim selom in oklepajočim ga jezerom, ter sanja morda o lepi južni deželi, o širnih jezerih italijanskih, o svoji ljubi, katero

ogreva morda ondi vže druga ljubav, ki plava še svobodno v svobodni naravi, ne pozna robstva verig, katere nosi on tu brez upa, brez nade rešenja.

„Ti če me ne moti moje srce,
Žaluješ samotni po ljubi zgubljeni,
Tako kot ti sem jaz ločen od nje,
Po tebi, po ljubi se toži meni.“

To pesem je pel pesnik tebi, samotni labud, to ti govori marsikateri, ki pozna skrivne rane, skrivno gorjé. Zakaj neki ima toliko vpliva samotni, odljuden ptič, beli labud, do naše domišljije, našega srca? Pravljičice in povedke davnih narodov ga opevajo in opisujejo, skazujejo skoro največo čast med vsem krilatim rodom. In pravljice so zvezane tako ozko s človekom, spremljajo njega na vseh njegovih potih, kažejo mu milejšo minolost, še ne popačene, človeku prijaznejše narave.

Nesrečni mladeneč, prepričavši se nezvestobe svoje ljubice, končal si je v jezerskih valovih prostovoljno življenje, pripoveduje povest. Za kazen se je spremenila brezsrčna deklica v belega labuda, ki plava neprenehoma med valovjem in išče vtopljenega mladenča. Da bi se razlegal nje jok in klic po svetu, je labud večno nem, le v svojih prsih v svojem samotarskem življenju, nosi on svoje gorje, znamenje prokletstva in nihče ne ve, kedaj bo rešen njega.

Vže v davnem starem veku je bil labud sveta ptica, Posvečen je bil Bogu Apolonu, kateri mu je podaril proroško moč. V Hesperiji so prorokovali labudi s svojim tožečim petjem bližnjo smrt, in druge nesreče. A kedar so v gledali sredi burnega morja čolnarji leteče labude, bilo jim je znamenje rešitve, priča, da jih varuje njihovo petje pogina.

Valkire, boginje vod in gor, boginje človeške osode so se spreminjevale v bele labude in pele leteč nad nižavo prijazno ali neprijazno prihodnost. Hčere kralja Bavdverja, prekrasne deklice, so izletele v podobi labudov v boj, da bi odločevale ondi zmago ali pogin bojevalcev. Celo mogočni Jupiter je spremenil belega labuda v svetlo zvezdo na nebu, kajti njegova ljubica Leda imela je ono podobo, ko mu je očarovala srce in delila z njim sladkosti ljubezni.

Labudovemu petju se primerja zadnja pesem onemoglega pesnika, „labud“ se imenuje največi pesnik slavnega Rima; tudi Shakespeare „avonski labud“.

Naravno je tedaj, da je beli labud češčen in občudovan še danes. Da, v njem menimo videti v podobljeno nekdanje božanstvo, proroka davnih, davnih časov, spomin onega zlatega veka, ko so občevali še s priprostim seljakom večni bogovi.

Kako obstoji še vedno zabljubljen par, nežna deklica, nežni mladeneč, vodeča se za desno z desno, ob tihem jezeru, ko zagledata ondi belega labuda. Spomnita se svoje sreče, svoje ljubezni in v prsih se jima budé pesnikove besede:

Ob jezeru, deva, sva slonela,
Gledala si v mokro tja raván,
Gledala labuda osaméla,
Vozita ki tam se dan na dan.

V tihem večeru sloni nežna rudečelicna deklica na okencu lesene kočje pri tihem jezeru. Pogled jej plava dalje in dalje, nekaj tesnega se jej ulega na prsi, nekako nepopoljivo hrepenenje jo vabi na prosto. A zdaj privesla sem od bregovja beli labud. Deklica se zgane, zbledi v obraz, spomni se besed, katere jej je govoril mladeneč, ko se je

peljala prvič z njim po jezeru ne zeleni otok: labud je znamenje nesrečne ljubezni. In zdaj stoprv ve tudi ona, kaj se pravi to, da zdaj ve in ne ve, kaj je ljubezen:

Psi še lajajo,
Al' ljubega več ni;
Pred mojo kamrico
Pa trava zeleni.

In siv ded, vsklonjenega života, nagubanega obraza, kako sedi v hladnem večeru pred svojo kočjo ob samotnem jezeru, podpira starosti in izkušenj trudno glavo v koščeno perišče in zre tja v vodeno plan, v belega labuda. V spomin pa se mu posili oni zlati čas, ona izginola doba, ko je jadral kot krepak mladeneč ondi med valovi, ko se je peljal tja na zeleni otok v belo cerkvico s svojo izvoljeno k poroki. Da! vse je minulo, vse se spremenilo, le tiho jezero še leži tako kot nekdanj, in po njem veslá labud molčeč in otožen, kakor nekdanj.

Pravljica trdi in pesniki pojo, da je labud večno nem. A to nij istina. On je obdarjen z močnim, kakor bojna trobenta se razlegajočim glasom, a on molči prostovoljno, kakor bi v resnici žaloval in nosil v srečo večno krvavečo rano. In ravno to ima toliko poezije v sebi, to je ono, kar ga povzdiguje nad druge ptičje pevce. Zaradi tega se vozi menda tudi smeječi Amor, bog ljubezni na dveh labudih po svetu krog in krog, vedeč, da edini labud ne izda njega, ne razglasi toliko gorja in grenkosti, ki jih pušča on v neizkušenih srcih, ki se zacelijo redko kedaj več.

Da! beli labud je podoben pravemu pesniku. Tudi on gleda z jasnim očesom ta svet, vidi toliko, kar mu greni lastne nesrečne dneve. Pomagati si ne more, a varno spravlja vse svoje toge in žalosti, izliva je v neumrjočo pesem, da topi sam, da razveseljuje druge s svojim gorjem. Le enkrat se oglasi beli labud navadno s svojo pesmijo. Ko se bliža konec njegovemu sto let čakajočemu življenju, tedaj napne vse svoje moči, se ozre še enkrat v tihi dol, v zeleno goro, v globino pod seboj, dvigne svoje peruti, kakor bi hotel zleteti z zemlje, ter zaječi z žalostnim, obupnim glasom, odkrije v svoji prvi in zadnji pesni vse gorje, vso radost svojega skrivnega življenja. Tako umira pravi rodoljub, tako se poslavlja blago srcé od tega sveta, kazuje, da je zatopeč samega sebe živel le svojim, od katerih mu je pretežko slovo.

A kedo vpraša po tebi, beli samotni labud? kedo po tebi, pravi rodoljub, za tebe, drugim se posvečujoči pesnik? Vsaj vsako leto se vrne pomlad in ž njo novo zelenje, novi pevci, v sree nova ljubezen; kedo bi mislil; v trenutku vso vesvoljnost hoče objeti naše srcé:

Ko labudi odleté
Tja v dežele bolj gorké:
Ko od drevja list leti,
Zima, ivje vse vmori.

Drug bo ljubček, druga bo ljubica:

Pri oknu bo molčé slonela,
Sladko bo kos v goščavi pel.
Sladko bo v cvetji seč duhtela,
Ki mrak jo tihi bo objel.

In kedo bode popraševal tudi po teh? — Nihče! kakor po tebi, beli samotni labud, nihče!

Pismo mlademu prijatelju.

J. P.

(Konec.)

Životopis Horácov so Vam pripovedali drugi; jaz Vam hočem samó nekoliko črtic o njem dostaviti. Pesnik je ljubil samoto in neodvisnost; on nij rad bival v šumnem Rimu. Živel je rad brez skrbi — pa sej je to lahko storil! — razve da so pesni in študije bile njegova briga. Prijateljstvoval je z vsemi imenitnimi dvorniki Avgusta, posebno srčno z Mecenatom, a proti Avgustu samemu se je vedel bolj kot poštovatelj njegovih državnških in vladarskih zaslug, nego kot v-tren njegov privrženec. Tudi sredi najstrože samovladarske dobe znal si je Horác nekako osobno odvisnost ohraniti, kar ga je pa pri Avgustu bolj priporočalo nego mu škodovalo. Lep vzgled pesnika, ki svobodnost ne samo opeva, nego tudi dejanjski si čuva!

Največa ljubeznivost Horácovega nra razkriva nam se pa v njegovih pismih. Ti spisi niso samo najbolj zreli in najpopolnejši plodi njegovega genija, nego tudi prava zrcala njegove svetovne izobraženosti in uljudnosti. V njih se ves razodeva svojim prijateljem, z vsemi svojimi slabostmi in prednostmi. Ljubezniva odkritosrčnost vlada v teh spisih: on noče veljati za strogo krepkega stoika, pa tudi ne za doslednega epikurejca: srednji pot zdi se mu v življenju najbolji. Nikjer se sam ne povišuje, nego se rad sam sebi šali, prepričan, da popolna krepost nij delež človeški, nego jedino hrepenenje po njej.

V teh listovih pa nij samo z doraslimi prijatelji, z delujočimi in slavnimi moži svoje dobe v dopisovanju, nego tudi z mlajšimi znanci, katerim daje lepe svete gledé vravnvanja njih življenja. Eden takih listov, po mojem mnenju kakor navlaš napisan za mladenče vseh časov, je drugi list prve knjige, pismo nekemu blagemu mladenču, Lolliju. Ta list sodrzuje toliko lepih nazorov življenja in toliko krasnih izrekov, da je skoro vrsta za vrsto pojedina poslovica. Vsakega mladenča, ki si je ohranil zdrav razum in zdravo srcé, mora očarovati ta obilnost prelepih naukov, takó da je ta list vreden, da si ga vsaki mladič globoko v pamet utisne.

List počina s pohvalo Homerovih dveh spevov: Iliade in Odysseje, s katerih razlaganjem in učenjem se mladi Lollij v Rimu bavi pod vodstvom svojega učitelja (declamas Romae). V teh dveh spevih so najkrasnejši vzgledi človeške modrosti in strasti napisani, z ene strani Ahil in Agamemnon, z druge Odyssej, kot vzgled moškosti in zmernosti (virtus et sapientia), ker se ne udaje Sirenam niti ne izgublja srcá nasproti tolikim pogibelim dalnjega potovanja v domovino (adversis rerum inmersabilis undis). Potem pak prehaja pesnik k določnim načelom, katerih se mladič naj drži, in pokazuje v zdaj resnej, zdaj šaljivej besedi budalosti in pametnosti človeškega življenja.

Izmed teh načel, skoz in skoz zdravih in sijajno izraženih, so tri, ktera bi Vam, prijatelj, rad kot odgovor na Vaše meni poslano pismo posebno naglasil, ker se mi Vašemu sedanjemu položaju najprikladnejša vidijo.

Prvi ta izrek, Vam mlademu možu prekoristen, ako ga hočete izpolnjevati, je:

„ante diem librum cum lumine“,
„pred dnevom knjigo in luč!“

Kako lepo dokazuje pesnik opravičenost tega izreka! Tolovaji, pravi, vstajajo v noči, da idejo ljudij davit; ti pa, mladič, ne bi se za rana vzbujal, da se duševno in nrvstveno ohraniš? Pazi! Ako bodeš kot Feak v dan pospaval, mučila te bode nespodobna ljubezen ali pa nevošljivost proti bogatim, kateri rano vstajajo na delo in si uže pred zajtrkom nekaj prislužijo. Zato, pravi, rano vstajaj in skrbno obračaj svoje misli na znanosti in čednosti!

Drugi prelepi izrek, prost, pa mnogo pomenljiv, se glasi:

„incipi!“ —
„začni, ne odlašaj!“

Da! vsak bi rad prav živel in radosti prav vravnane življenja užival, ali začetek mu mrzi. Kadar, pravi pesnik, ti kaj v oči pade in te v njih peče, kako brž si pri roki; zboljšati svoj slabo nagneni nrv pa odlašaj na leta? In vendar nij k temu časa gubiti; le neumeži delajo takó, kakor oni kmet, ki je hotel preko reke priti, pa namesto da bi vodo bredei, se le usel na breg, češ, počakati hočem, dokler voda odteče. Sej le začetek veljá; pol je storjeno, kar je brž pričeto (*dimidium facti, qui coepit, habet*).

In tretji, prosti, pa za mladenča prevažni izrek je:

„sperne voluptates“
„zaničuj nasladnosti!“

Vsaka nasladnost, pravi pesnik, dela bolesti in škoduje (*nocet empta dolore voluptas*). Kakó lepo je ravnal Odyssej, ki si je ušesi zamašiti dal, da nij slišal Sirén, in zmeren in tešč ostal, ko so njegovi tovariši iz Circeinih kupic pili; oni so bili spremenjeni v pse in nesnažno svinjad, on pa je ostal krepek v mislih na svojo žalujočo, njega čakajočo soprogo, k ktorej ljubezen mu je svetila na daljni težavni pot in v zvesto sreč. — Kako lepa bodočnost sije mladiču, ki svojo dušo čisto ohrani, da enkrat vreden postane ljubeče in zveste mu soproge in cvetočega zaroda (*pueris beata creandis uxor*), in ki z vso krepstjo telesa in duha stopi na poprišče resnega življenja, svest si svojih močij in tem pogumnejši pri doseganju svojega cilja in svojih namenov! Zmernost in vzdržljivost ovarujeta mladenča hudih nagibov, ker, česar se mlad privadi, tega se star ne iznebi kot vinska posoda: kar v novo vliješ, po tem bode dolgo dišala (*quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu*). Torej, pravi pesnik na koncu, zmerno in krepko napreduj; to te stori srečnega. —

Takih izrekov pa, kakor so gore navedeni, najdete po Horácu, kakor tudi po drugih klasikih mnogo. Jaz bodem vesel, ako se teh treh čvrsto primete in jih v dejanjsko življenje prevedete. Sej ne čitamo knjig, samó da se zabavljamo, nego tudi da kaj koristi iz njih zajmemo, bodi si da si duh bolj bistrimo ali pa da si srce bolj oblažimo, in k obojemu gotovo nij mnogo sposobnejših knjig nego so stari klasiki! Trudi, koje ima mladež pri njih čitanju, bodo se jej tristroko povrnoli; kajti v poznejših letih življenja začne človek njih spodbudljivi upliv stoprav živo čutiti in ceniti.

Da mi zdravstvujete in prijazni ostanete!

Drobnosti.

Anahronizmi v umetnostih.

Slikarji imajo uže od nekđaj svoje posebne muhe. Nekoji predstavlja paradiz z ozidjem, stolpi in železnim omrežjem. Na nekej sliki spremlja Krista kapucin na Golgato. V Zerbstu je slika, na kojej satan na iz groba vstajajočega zveličarja s topom méri, da bi ga ustrelil. Evangelist Luka nosi tonzuro. V Anjou-skem gradu je tapeta, na kojej lepa Judita, Holofernu glavo odsekavši, pri podnožju razpela leži. Na nekej podobi kaže mašnik umirajočemu zveličarju razpelo. Na nekej, prej v norimberskem rotovžu visečej podobi pa nosi kralj Ahasver red zlatega runa.

A. Br.

Modroslovska oporoka.

Grški filozof Krates je pred svojo smrtjo napisal svojo oporoko takó-le: „Ves moj denar naj se naloži na obresti, dôkler mi dorastó sinovi. Če bodo ti brezumni in nespámetni, izplača naj se vsakemu odločena mu vsota; ako so pa krepótni in modri, potém se najrazdeli denar ubogim in sirotam.“ — Modremu in krepótnemu, hotel je Krates reči, nij treba nikakega družega zaklada.

V. E.

Vabilo k naročbi.

S prihodnjim letom stopi „Zora“ v svoj peti tečaj. Vsled želj mnogih naročnikov damo jej zopet lanskó obliko, osmerko, tako da bode po velikosti kakor po čelu letniku 1874. enaka.

Namen „Zori“ ostane sploh isti; samó da „Vestnik“ kot posebna priloga odpade, in se znanstveni članki v „Zoro“ vzamejo. Pri tem pak lepoznanški del ne bode prikrajšan, temveč bodemo na posebne načine skrbeli, da se oba oddelka, lepo- in strogoznanstveni, celó razširita. „Zora“ bode tedaj za naprej ne samo lepoznanški, nego tudi podučni in znanstveni list.

Ceno „Zori“ smo nekoliko znižali, takó da oni naročniki, ki so doslej po pet for. plačevali, od sedaj samó po četiri plačujejo; za druge je stara cena po tri for. na leto. Tudi s tem mnogim željam ustrezemo.

Vlastništvo in uredništvo, koje so rodoljubi do zdaj v vsakem oziru podpirali — za kar jim tu očitno zahvalo izrekamo! — z novič prosi obilne pomoči, gmotne kakor duševne. Izkušeni pisatelj ponuja se prilika, svoje duševne proizvode med občinstvo razširiti, mlajšim pak bode v čast in spodbujó, za starejšimi in izkušenejšimi stopati, kakor je starejšim vojakom družba mlajših v zabavo, mlajšim pak družba starejših v ponos. Gg. naročnike pa prosimo, naj nam zvesti ostanejo. Uredništvo je prejelo mnogo rokopisov in obetov od najodličnejših književnih močij.

Bog mozi torej k nadaljevanju našega delovanja na narodnem književnem polju!

V Mariboru 1. dec. 1875.

Uredništvo.

Listnica. Sestavka „Peter Preradović“ zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli dokončati. — Šše enkrat prosimo prav uljudno za doplačanje letošnje naročnine.

Današnej „Zori“ je „Vestnik“ s „Kazaloma“ „Zore“ in „Vestnika“ priložen.